

Kasvun ja oppimisen palvelut

Talousarvioesitys 2027

Toimintatuottojen lisäys

62 100 €

Toimintakulujen kasvu

120 243 €

Nettomenojen kasvu

58 143 €

Kulujen kasvua selittävät henkilöstökulujen kasvu (palkankorotukset) ja yksityisen perhepäivähoidon kulurakenteen palauttaminen talousarvioon

Toimintatuotot kasvavat 62 100 euroa

Myyntituotot

Vuoden 2026 kotikuntakorvaukset toteutuvat yli budjetoidun
-> T Ae 2027 esitetään kotikuntakorvausten kasvan

Maksutuotot

Koululaisten iltapäivätoiminnan tuottojen ennakoidaan laskevan.
Varhaiskasvatuksen maksutuottojen ennakoidaan nousevan kuntien välisen laskutuksen myötä.

Tuet ja avustukset

Valtionapujen suuruudessa ei muutoksia (mm. joukkoliikenneavustukset, muu valtioapu)
Hanketoiminnan arvioidaan säilyvän TA2026 tasossa

Hanketoiminta vuonna 2027

Hankerahoitteen toiminnan arvioidaan jatkuvan ja/tai siirtyvän vuodelle 2027 samalla tasolla.

Hanke tai toiminta	Hankerahoitus (omavastuuosuus %)	Tilanne / ajoitus
Koulutuksellinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	(5600€)	2024–2027, hanke päättymässä (vakan osuus)
Koulujen kerhotoiminta (jatkuva hanke)	5 959€ (+omarahoitusosuus 30%) + uusi hankerahoitushaku _____€	Kevät 2027 Syksy 2027 – kevät 2028
Harrastamisen Suomen malli (jatkuva hanke)	22 000€ (+omarahoitusosuus 25%) + uusi hankerahoitushaku _____€	Kevät 2027 Syksy 2027 – kevät 2028
Uimataidon opetuksen vahvistaminen	30 000€ (+omarahoitusosuus 20%)	1.8.2026–31.7.2027
Eurooppalainen kiertotalous – kansainvälistä ja digitaalista oppimista (Erasmus+ hanke, litin lukio)	29 428€ (omarahoitusosuus mm. sijaiskulut)	Toteutus pääosin 2027
litin ja Kärkölän liikuttavat koulut -Liikkuva koulu ja MOVE! (Koulu-PT –toimintaa ja koulutusta, litti hankevastuussa, Kärkölän kanssa sopimus, jako 60% / 40%)	22 000€ (+hankekuntien omarahoitusosuus 40%)	Lukuvuosi 2026–2027

Toimintakulujen keskeiset oletukset 120 243

Henkilöstökulut	Kasvupaine palkankorotusten kautta, henkilöstörakenne pienenee.
Palvelujen ostot	Palveluiden ostot säilyvät TA2026 tasolla. Kuljetuskustannukset huomioivat indeksikorotukset sekä kilpailutukset. Musiikkiopistotoimintaa esitetään tuettavan TA2026 tasossa.
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	Aineet, tarvikkeet ja tavarat TA2026 tasolla = oppimateriaalimäärärahat valtakunnallisesti hyvällä tasolla.
Avustukset	Lasten kotihoidon tuen arvioidaan kasvavan hieman. Yksityisen perhepäivähoidon kustannukset palautettu talousarvioon.
Muut toimintakulut	Pikku-Vieterin leasingin korko-oletus laskettu 2,75 % (Euribor 6kk). Kanttarellin tiloja ei käytössä, terveysaseman tilamäärät tarkistettu. Sisäisten vuokrien nousua hillitsevät viime vuosien poistot. Sisäisten palvelujen ostot kasvavat maltillisesti.

Henkilöstökuluista yhteensä 106 100 €

Opetus- ja kasvatusalan palkankorotukset nostavat henkilöstökuluja (+0,6% marraskuu 2026, +2,8% huhtikuu 2027). Henkilöstökulujen kasvua esitetään hillittävän henkilöstörakenteen kautta seuraavasti:

Toimenpide	Vähennys TAe2027	Ajankohta
Yhden määräaikaisen erityisopettajan vähentäminen (huomio tuen muutoksen vaatiman minimin)	20 000 €	Syksy 2027
Yhden määräaikaisen koulunkäynninohjaajan vähentäminen	10 000 €	Syksy 2027
Yleisopetuksen opetustunnit –10 vuosiviikkotuntia (kohdennetaan tuntikehys 2027-28 yhteydessä)	7 000 €	Syksy 2027
Varhaiskasvatus: eläköitymiset v.2027 aikana sekä vo-tehtävä täyttämättä (kevät 2027)	67 000 €	Vuosi 2027
Varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelyiden muutos	2 100 €	Syksy 2027
Yhteensä	106 100 €	TAe 2027

Talousarvioon sisältyviä riskejä

TOIMINTATUOTOT

VALTIONAVUT kotikuntakorvausten ja muun valtionavun muutoksilla suuri vaikutus tulopohjaan

HANKKEET valtionrahoituksen vuosittainen epävarmuus, riskit hankkeiden onnistumisessa vrt. omarahoitus

TOIMINTAKULUT

SIJAIKULUT tiukat jo Ta2026, ennustettavuus ja keinot sijaiskulujen toteutumisessa vähäiset

KULJETUSKULUT indeksikorotuksissa nouseva trendi, kilpailutusten tulosten ennustettavuus epävarmaa

SISÄILMA saattaa pahimmillaan tuottaa yllättäviä kulueriä mm. materiaaliuusinnat, korjaukset, väistötilat

KOROT mm. Pikku-Vieterin leasing-kulujen muutoksilla suuri vaikutus talouteen

Toiminnan lukuja

LAPSIMÄÄRÄT			
Syntyvyys	15.9.2026	47400	19160
2020	48	44	4
2021	60	53	7
2022	56	51	5
2023	44	42	2
2024	38	34	4
2025	36	33	3
2026	28	25	3

PÄIVÄKODIT (0-5v)		15.9.2026
	Laskennalliset paikat (ml.eskarit)	lapset
Nuppulan päiväkoti	33	17
Pikku-Vieterin päiväkoti	192	122
Peltohiiren päiväkoti	45	32

ESIOPETUS		20.9.2026
	Luokka	Oppilasmäärä
Nuppulan päiväkoti	Esi	3
Pikku-Vieterin päiväkoti	Esi	44
Yhteensä		47

ALAKOULUT	Luokka-aste	Oppilaat 20.9.2026
Haapa-Kimola	1	7
	2	11
	3	8
	4	7
	5	11
	6	11
	Yhteensä	55
Vuolentoski	1	5
	2	6
	3	5
	4	6
	5	7
	6	4
	Yhteensä	33
Kausala	1ab	26
	2ab	35
	3ab	38
	4ab	42
	5ab	43
	6ab	46
	Yhteensä	230

Kausan koulu	1	3
	2	6
	3	5
	4	6
	5	7
	6	6
Yhteensä		33
Kausa	7	2
	8	8
	9	11
Yhteensä		21

Koulujen hlöstö syksy 2026:

Lukio: 11 opettajaa, ½ koulusihteeri, ½ rehtori
Yläkoulu: 22 opettajaa (sis.opo), ½ koulusihteeri, ½ rehtori, 3 ohjaajaa
Kausalan koulu: 14 opettajaa, 6 koulunkäynninohjaaja, koulusihteeri, rehtori
Kausan koulu:
• Kausalan koululla 3 opettajaa + 3 koulunkäynninohjaajaa
• Terveysasemalla 2 opettajaa + 3 koulunkäynninohjaajaa
• Annala 1 opettaja + 1 koulunkäynninohjaaja
• Pihapolku 1 opettaja + 1 koulunkäynninohjaaja
Vuolentosken koulu: 3 opettajaa + 1 koulunkäynninohjaaja + ½ ip-ohjaaja
Haapa-Kimolan koulu: 4,5 opettajaa + 1 koulunkäynninohjaaja

Varhaiskasvatus hlöstö syksy 2026:

Pikku-Vieteri: Esiopetus 9 hlöä, Päivähoito 25 hlöä, Päiväkodinjohtaja
Peltohiiri: Päivähoito 11 hlöä, ½ päiväkodinjohtaja
Nuppula: Esiopetus 1 hlö, Varhaiskasvatus 3 hlö, ½ päiväkodinjohtaja

Hallinto (kunnantalolla):

Kasvatus- ja opetusjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, palvelusihteeri
(+ Koulu-PT –hanketyöntekijä litissä 3pv/vko lv.2026-27 ajan)

litin yläkoulu		
	7	78
	8	63
	9	65
Yhteensä		206
Lukio	1	34
	2	31
	3	25
	4	3
Yhteensä		93

VASTAUKSIA SYYSKUUN LAUTAKUNNASTA NOUSEISIIN KYSYMYKSIIN

Yhden päiväkodin johtajan malli ei ole realistinen 2027-2028, sillä litti sai Alueviraston kehotuksen sekä Työterveys Wellamon raportit vuonna 2019, joiden perusteella siirryttiin kahden päiväkodin johtajan malliin. Yhden päiväkodin johtajan mallin todettiin olevan psykososiaalisesti liian kuormittava. Vastaava tai apulaisjohtajuus sitoisi työntekijän osin ryhmävastuuseen, mikä tuottaisi haastetta lapsiryhmiin opettaja ollessa pois ryhmästä usein. Vuoden 2027 aikana on suunniteltu arvioitavan TAE2028 varten tilanne 2028-2029 osalta (johtamisjärjestely, lasten määrä, yksiköiden ja ryhmien määrät sekä v.2030 lakimuutoksen tilanne suhteessa kelpoisuuksiin ja vastuisiin).

Varhaiskasvatuksen 0€ maksavien määrät: Maksavien määrä 2024 27 % ja maksuttomien 73 %. Maksavien määrä elokuussa 2026 39% ja maksuttomien 61 %. Tässä huomioitava että kaikkien maksupäätöksiä ei ole vielä tehty, koska varhaiskasvatus alkaa elo-lokakuun aikana. On huomioitavaa että tietty joukko asiakkaita jättää varhaiskasvatuksen asiakasmaksun jäljitelmällisesti maksamatta. Reviren tietojen mukaan v. 2025 8000 € maksamatta ja alkuvuonna 2026 maksamatta kesäkuuhun mennessä n. 3500 €.

Hoitopäivien varaaminen ja käyttämättä jättäminen ei ole litin varhaiskasvatuksessa ongelma. Koskee käytännössä koulujen loma-aikoja, jolloin kun kysely vakan tarpeesta lähetetään, on melko iso joukko huoltajia, jotka eivät omalta työnantajaltaan pysty saamaan samassa aikataulussa tietoa mahd. lomasta, joten huoltajia on kehotettu varaamaan hoito ja perumaan se heti kun tilanne tiedossa. Lasten ja aikuisten suhdeluku pystytään tasaamaan eri ratkaisuin, eikä yli resurssointia ole kuin hetkittäin. Lapsien sairastumista emme tietenkään voi arvioida, joten se ehkä vaikuttaa enemmän kuin esim. paikan käyttämättä jättäminen. Lukuja ei ole Edlevosta saatavilla, mutta em. perustuu esihenkilöiden arviointiin.

Käsityön tuntiopettajan tehtävän toteuttaminen useammalla koululla ei tuota säästöjä toistaiseksi kuin muutaman tunnin verran, sillä yläkoulun käsitöiden (pehmeät sekä kovat materiaalit) tuottaa nykyisten oppilasmäärien kautta käytännössä jo opetusvelvollisuuden täyteen. Tuntiopettajaresurssi on olemassa oleva ja toteutettu määräaikaisena lv.2026-27 osalta. Sikäli kun opetusryhmien/tuntien määrä vähenee yläkoululla, voidaan opetusta siirtää alakoulujen kehykseen, jolloin säästöä syntyy yläkoulun nykyisestä kehyksestä poisjäävien tuntien osalta.

Lukiokoulutuksen hinta per opiskelija on tutkittu lukion rehtorin ja taloussihteerin toimesta. Sisäisten kulut mm. sisäisen vuokran määräytymisessä on tarkastettu. Henkilöstökulujen jakautuminen yläkoulun ja lukion kesken voi vääristää kustannusta, tätä tarkennetaan tuntikehystyön yhteydessä. Kuljetuskustannukset on TAE2027 osalta budjetoitu 50 000€ tasoon (TA2026 85 000€) sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päättäessä litin koulukuljetusohjeistuksen päivityksen yhteydessä säilyttää lukiokuljetukset osana lukion vetovoimaa. Käyttötalous on budjetoitu huomioiden mm. kansainvälisyystoimintaa saatu Erasmus+ -hankerahoitus, jolloin kansainvälisyystoiminnasta ei koidu kunnalle kuluerää. Lukiokustannuksessa päästään tällöin nykyisellä opiskelijamäärällä (93) Päijät-Hämeen lukiokustannusvertailun tasoon 15 000 -16 000 € / opiskelija.